

УДК 021:023:[37.04]

DOI 10.32461/2409-9805.2.2023.284652

Цитування:

Жалко Т. Й., Ляшук Н. В. Бібліотека як середовище навчання і самоуправління навчанням в умовах сьогодення (на прикладі Бібліотеки-студії «ДіМ» Центральної бібліотеки для дітей м. Луцька). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 2. С. 25–30.

Zhalko T., Lyashuk N. (2023). Library as an Environment for Learning and Self-Management of Learning in Present-day Conditions (on the Example of Library-Studio "DiM" of Central Library for Children in Lutsk). *Library Science. Record Studies. Informology*, 2, 25–30 [in Ukrainian].

Жалко Тетяна Йосипівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
викладання шкільних предметів
Волинського інституту післядипломної
педагогічної освіти
<https://orcid.org/0000-0003-1899-2530>
tzhalko@ukr.net

Ляшук Наталія Вікторівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри інформаційної
діяльності та туризму
Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини “Україна”»
<https://orcid.org/0000-0002-1305-2227>
nat_lashuk@ukr.net

БІБЛІОТЕКА ЯК СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАННЯ І САМОУПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕКИ-СТУДІЇ «ДІМ» ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ М. ЛУЦЬКА)

Мета дослідження – вивчити освітній потенціал сучасної бібліотеки, що створює умови для факультативного навчання та самоосвіти; проаналізувати діяльність і форми роботи Бібліотеки-студії «ДіМ» Центральної бібліотеки для дітей м. Луцька як середовища процесу навчання та самоуправління навчанням в умовах сьогодення. **Методологія дослідження** ґрунтується на методах наукового аналізу та синтезу, що дало змогу узагальнити фактичний матеріал і зробити висновки. Застосовано також метод інформаційного моніторингу для вивчення нових форм бібліотечної діяльності. **Наукова новизна** нашого дослідження полягає у вивченні досвіду трансформації бібліотеки для створення середовища навчання і самоуправління навчанням в умовах воєнного стану. На прикладі проекту Бібліотека-студія «ДіМ» Центральної дитячої бібліотеки м. Луцька вперше репрезентовано сучасну модель книгозбірні як багатофункціонального інформаційно-культурного центру, що інтегрує до сучасних систем соціальних комунікацій і формує вектори самоосвіти користувачів. **Висновки**. У науковій розвідці з'ясовано, що сучасні бібліотеки створюють комфортне середовище для культурного, освітнього розвитку громадян, навіть у період воєнного стану. Інноваційні форми роботи забезпечують широкий спектр інформаційних, освітніх послуг. Прикладом таких змін є реалізований проєкт Центральної бібліотеки для дітей м. Луцька Бібліотека-студія «ДіМ», яка пропонує ефективні форми роботи для інтелектуального та творчого розвитку здобувачів освіти.

Ключові слова: бібліотека, освітній простір, самоуправління навчанням, інформаційна послуга, освітня послуга, бібліотечний проєкт.

Zhalko Tetiana,

Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Department of Theory and Methodology of Teaching School Subjects,
Volyn Institute of Postgraduate Pedagogical Education

Lyashuk Natalia,

Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Higher Education Institution "Open International University of Human Development 'Ukraine'"

LIBRARY AS AN ENVIRONMENT FOR LEARNING AND SELF-MANAGEMENT OF LEARNING IN PRESENT-DAY CONDITIONS (ON THE EXAMPLE OF LIBRARY-STUDIO "DIM" OF CENTRAL LIBRARY FOR CHILDREN IN LUTSK)

The purpose of the research is to examine the educational potential of a modern library that creates conditions for optional learning and self-education; to analyse the activities and forms of work of the Library-Studio "DIM" of the Central Library for Children in Lutsk as an environment for learning and self-management of learning in the present-day conditions. The research methodology is based on the methods of scientific analysis and synthesis, which allowed the authors to summarise the factual material and draw conclusions. The method of information monitoring was also used to study new forms of library activity. The scientific novelty of our research is to study the experience of transforming a library to create a learning environment and self-management of learning under martial law. Using the example of Library-Studio "DIM" project of the Central Library for Children in Lutsk, we present for the first time a modern model of a library as a multifunctional information and cultural centre that integrates into modern social communication systems and forms vectors of self-education of users. Conclusions. The scientific research has shown that modern libraries create a comfortable environment for the cultural and educational development of citizens, even during martial law. Innovative forms of work provide a wide range of information and educational services. An example of such changes is the completed project of the Central Library for Children in Lutsk. The Library Studio "DIM" offers effective forms of work for the intellectual and creative development of students.

Key words: library, educational space, self-management of learning, information service, educational service, library project.

Актуальність теми дослідження. Сучасна ситуація, у якій опинилася Україна від 24 лютого 2022 року, змушує по-іншому поглянути на процес навчання і змістити акценти в бік пошуку нових шляхів для навчання та самоуправління навчанням як здобувачів, так і надавачів освітніх послуг. Онлайн-навчання також внесло корективи, адже, працюючи в дистанційному форматі, заклади освіти повинні гарантувати позитивну адаптацію учнів, студентів не лише до нової форми навчання, а й до нової системи соціально-комунікаційних взаємовідносин.

Дигіталізація всіх сфер життєдіяльності людини спричинила впровадження цифрових ресурсів не лише у сферу освіти, а й царину культури. Тому бібліотекам відведена пріоритетна роль, оскільки в умовах воєнного стану вони стали ключовими джерелами комунікації з користувачами, майданчиками для організації публічних обговорень, презентації проєктів, проведення дискусій, пунктами надання психологічної допомоги, простором для навчання тощо. Книгозбірні залишаються важливими осередками глибинних знань, бо зберігають історію поколінь, допомагають учасникам освітнього процесу в здобутті освіти.

Сьогодні, за умов збройного вторгнення, певним чином змінилися потреби користувачів – і фахівці бібліотечної справи зіткнулося з багатьма питаннями: які форми роботи варто запровадити в бібліотеках, щоб громадяни могли продовжити освітню діяльність; як вдало комунікувати з користувачами? Дослідники стверджують, що «комунікації потрібні для взаємодії, для розуміння, для створення іміджу та збереження репутації, для адаптації до нових умов, усвідомлення змін і прийняття нових рішень» [7, 67]. Яку форму соціальної поведінки обрати для успішної комунікації з освітянами? Чим зацікавити користувача для збільшення читацької аудиторії? Вирішення цих завдань лежить у площині перетину освіти й культури і залежить від форм бібліотечної діяльності також, а тому ці питання потребують детального розгляду.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання діяльності бібліотек у період воєнного стану досліджувало чимало науковців. У контексті заявленої теми варто відзначити доробок М. Сахарової та Я. Хіміч, які визначили тенденції і напрями розвитку комунікаційної політики бібліотек в Україні в період воєнного стану на основі аналізу

електронних ресурсів провідних вітчизняних бібліотек [7]. Американська дослідниця І. Лінкольн представила дослідження якості бібліотечних послуг і нових технологій бібліотечного сервісу [8]. Взаємодію закладів освіти та бібліотек в освітньому процесі під час війни описали С. Макуха й О. Андріяш [3]. Питання ефективності дистанційної роботи бібліотечних працівників за умов воєнного стану в державі проаналізувала Ю. Ейсмонт [2]. Роботу бібліотек загальнодержавного значення України з надання послуг користувачам у дистанційному режимі дослідив А. Ржеуський [6]. О. Натаров висвітлює роль книгозбірень щодо інформування владних структур про дослідження вчених, що пов'язані з питаннями обороноздатності держави [4]. Досвід роботи бібліотек у воєнний стан вивчали К. Фомічова, Ю. Новальська, С. Сердюк, С. Герасимова, І. Бурміс, В. Здановська, Л. Кузнецова та ін.

Мета дослідження – репрезентувати діяльність Бібліотеки-студії «ДіМ» Центральної бібліотеки для дітей м. Луцька як середовища процесу навчання і самоуправління навчанням в умовах сьогодення, а також обґрунтувати особливості використання інноваційних форм і методів роботи бібліотеки як засобів підтримки комунікаційних зв'язків книгозбірні з користувачами.

Виклад основного матеріалу. Центральна бібліотека для дітей м. Луцька – це сучасний соціокультурний, освітній, науковий осередок навчання і виховання розвитку особистості. Книгозбірня має свою давню історію, яка розпочалася в далекому 1950 році. Через рік у бібліотеці нараховувалося вже 5,5 тис. примірників книг для дітей, педагогів шкіл та вихователів дитячих садочків. На сьогодні в бібліотеці, як реліквію, зберігають перші книги, які надійшли до книгозбірні в ті роки [1].

Бібліотека розвивалась разом з поколінням своїх читачів. Вона пройшла шлях від ідеологічної установи до культурно-інформаційного центру, який завжди успішно реалізовує власні творчі проєкти. Одним із найперспективніших проєктів книгозбірні стала Бібліотека-студія «ДіМ» (дорослим і малим).

На сьогодні в бібліотечному просторі студії «ДіМ» виокремлено такі зони: зала великого читання (BookRoom), інтернет-територія (Chatroom), вільний творчий простір (Workroom), відеокімната (CinemaRoom), зала для інтелектуальних зустрічей, презентацій (Living Room), територія дитинства (Childrenroom), мистецька зала (Artroom), кімнати для сенсорного навчання (Sensorroom).

Кожна із вказаних зон має свій функціонал. Так, велика зала для читання (абонемент для старших дітей, молоді і дорослих) (BookRoom) призначена для спільного відвідування дітьми і батьками. Вона корисна для загального порозуміння

поколінь, для ознайомлення з надбаннями класичної і сучасної літератури. У залі для комфорту читачів створені сучасні відкриті книжкові полиці, інформаційні куточки з м'якими диванами, кріслами. Це відкритий, освітлений простір, у якому гармонійно поєднані традиційні й електронні носії інформації. Зала оснащена мобільними переходами для читачів з особливими потребами.

Простір для інтернет-спільноти Chatroom (кімната для спілкування в інтернеті) призначений для отримання нових інформаційних послуг, необхідних для вирішення соціальних, правових, навчальних питань. Інтернет-центр бібліотеки став ще більш насичений сучасними, потужними інформаційними технологіями: комп'ютери, принтери, сканери, планшети, різноманітна музична апаратура, без яких уявити сучасну бібліотеку вже неможливо.

Це своєрідний навчально-освітній простір, спрямований на задоволення потреб в освіті, організації доступу та використання інтерактивних і соціальних зразків навчання. Інтернет-простір може бути використаний як коворкінг. У найближчому майбутньому працівники бібліотеки планують, узявши участь у європейських грантах, надати читачам послуги електронного каталогу, читацького квитка, автомати із самообслуговування, автоматичного боксу з повернення книг [1].

Вільний творчий простір (Workroom – кімната роботи) – місце для підлітків, молоді і дорослих у студіях, гуртках, школах (самовдосконалення, сімейна творчість, вивчення іноземних мов, можливість розпочати діяльність, пов'язану з мистецтвом, інформаційними технологіями та іншими напрямками сучасної спільноти).

Територія дитинства (Childrenroom) – це простір для найменших дітей, призначений для сімейних розваг і відпочинку: цікаві спільні вихідні, інтелектуальні ігри для молодших читачів. Тут проходять майстер-класи для дітей, заняття в музичних, драматичних, танцювальних гуртках, студіях. Передбачені кімнати для сенсорного навчання – заняття з раннього розвитку дітей, маленські школи для малят.

Відеопростір (CinemaRoom) – мінікінозал для перегляду кінопродукту для різноманітної аудиторії. Саме цей бібліотечний простір сприяє відродженню традиції сімейних переглядів фільмів. Користувачі можуть дивитись та обговорювати фільми, самостійно створювати презентації, відеосюжети, представляти свій інформаційний продукт, створювати який можна навчитись у бібліотеці на відповідних курсах.

Простір для інтелектуальних, творчих зустрічей, презентацій, дискусій, лекцій, конференцій, занять, тренінгів для активних освітян, студентів, учнів, громадян міста – це LivingRoom (вітальня).

Загалом це комфортна, привітна й технічно обладнана інформаційно-пізнавальна територія, що має безліч ресурсів для навчання, повсякденних справ і дозвілля: інтернет, книги, музика, відео, цікаві зустрічі, події. Це саме той набір інформаційно-комунікаційних технологій, які необхідні сучасним здобувачам освіти. Тому в період планових відключень електроенергії саме в Бібліотеку-студію «ДіМ» приходили викладачі, студенти, учні закладів освіти, люди із сусідніх будинків з дітками, аби вивчити уроки, зігратися, випити теплих напоїв, зарядити пристрої. Книгозбірня стала своєрідним пунктом незламності.

Варто зауважити, що зонування не має жорстких кордонів і кожен користувач при бажанні може вільно переходити з рівня на рівень, поки не знайде для себе найзручніше місце та не почуватиметься затишно й комфортно.

Уперше в бібліотеці, у межах Бібліотеки-студії «ДіМ», відкрита сенсорна кімната для занять з дітьми з особливими потребами. Вона оснащена спеціальними сенсорними іграшками, мінісухим басейном, пісочною анімацією та іграми на розвиток дрібної моторики. Кімната відкрита для індивідуального відвідування і занять зі спеціалістами певного профілю.

У кожному залі бібліотеки і на абонементі є SMART-TV. Територія студії стала об'єднаним середовищем для міської спільноти, вона дала змогу консолідувати зусилля досвідчених бібліотекарів, максимально наповнити фонди сучасною літературою, проводити цікаві творчі програми, впровадити процес комп'ютеризації, створити комфортний навчально-дозвіллевий простір.

Результати опитування працівників Центральної дитячої бібліотеки м. Луцька засвідчили, що такі зміни призвели до розвитку бібліотечного сервісу та освітніх можливостей:

- відкриття такої бібліотеки збільшило кількість відвідувачів різних вікових груп, не тільки дітей;

- зросло надходження необхідних для освітнього процесу книг, популярно-пізнавальної, сучасної української та всесвітньої художньої літератури;

- збільшилася сфера надання нових бібліотечних послуг як на безоплатній, так і на платній основі (згідно з Переліком платних послуг, затверджених Кабінетом Міністрів України) [5];

- відкрилися нові творчі спільноти для дитячої, учнівської і молодіжної аудиторії міста;

- до занять у бібліотечних студіях, школах, заходах залучені педагоги, психологи, творчі майстри, працівники, волонтери [1].

У межах реалізації проекту Бібліотеки-студії «ДіМ» працівникам бібліотеки вдалось

організувати та провести чимало культурно-освітніх заходів, пропонуючи альтернативну освіту для користувачів:

- поетичний флешмоб читання поезії Лесі Українки в громадському транспорті;

- благодійну акцію для дітей, які перебувають на лікуванні в обласній клінічній дитячій лікарні із залученням громадських організацій та спонсорів, зібравши більше 150 книг у дарунок дітям;

- провести 4 квест-екскурсії під загальною назвою «Луцьк – маленька батьківщина»;

- показати більше 15 лялькових вистав;

- організувати загальноміський фестиваль настільних ігор «Ігроманія 2022»;

- представити бібліотеку на загальноміському конкурсі «Фестиваль ідей для дітей», бібліотечному пікніку «Бібліотека – це модно» з нагоди Дня міста в міському парку.

Читачка бібліотеки Ірина Белова стала переможницею міського конкурсу «Лідер читання» та посіла 3-тє місце в обласному конкурсі. У відкритому конкурсі юних читців до 150-ї річниці від дня народження Лесі Українки читачка бібліотеки Зоряна Ярославич стала переможницею відкритого міського конкурсу юних читців «Горить зоря її поезії над краєм». Цікавим досвідом стала для бібліотекарів участь у III Міжнародному літературному фестивалі «Фронтера» у відеоформаті «Нові світи». Це цикл із 10 відео за мотивами сучасних українськомовних дитячих книжок.

Бібліотекарі вперше провели декілька занять фітнес-руханок та уроків йоги в бібліотеці для молодших відвідувачів і зрозуміли, що можуть розвивати спортивний напрям та пропагувати здоровий спосіб життя.

Одним із пріоритетів діяльності оновленого закладу є бібліотека всевікова. Тому в межах проекту розпочато роботу з формування книжкового фонду для молоді та людей старшого віку. На сьогодні це вже більше 300 книг. Значна частина заходів, проведених у 2022 році, літературних і творчих зустрічей, були організовані саме із цією метою. Це насамперед тренінги, різноманітні зустрічі з письменниками, які пишуть саме для цієї аудиторії (Дара Корній, брати Капранови, Богдан Коломійчук, Андрій Бачинський, Артур Закардонцев, Микола Мартинюк, Володимир Павлік та ін.). Це семінарські та навчальні заняття для студентів університетів і викладачів. Дуже зацікавили відвідувачів зустрічі з основ вивчення батьківської педагогіки [1].

Планування роботи, яке було раніше в діяльності бібліотеки, змінилося на роботу за конкретними проектами, що внесло певну конкретику та персональну відповідальність кожного автора проекту за його успішну реалізацію. Проект

«Книжкові сніданки» набув нового змісту. Якщо раніше це було просте читання бібліотекарем книг вголос, то тепер – це велика недільна церемонія читання, творчості, переглядів фільмів за сторінками книг, запрошення дитячих письменників на сніданки.

«Бібліотечна валіза Мері Поппінс» – ще один проєкт, який має свою тривалу історію, але лише в межах осучаснення бібліотеки форма та зміст занять набули більш цікавого змісту з практичним застосуванням. Це різноманітні заняття з елементами проведення хімічних, фізичних дослідів, пізнання людини та її можливостей, космосу, атмосфери, екології та багатьох інших тем, розкрити які допомагають сучасні галузеві енциклопедії для підлітків.

У 2022 році в Центральній бібліотеці для дітей м. Луцька стартував проєкт «Бібліотечний репетитор». Це тісна співпраця із закладами освіти з метою розвитку інтересу до книги, читання, надання достовірної інформації з різних пізнавальних тем, розвитку медійної грамотності, інформаційної культури, якісної інтернет-комунікації.

Бібліотека-студія «ДіМ» стала своєрідним майданчиком для проведення міжнародних літературних та мистецьких фестивалів, зокрема таких, як «Фронтера» та «Мандрівний вішак», проєкту Lutsk Junior Theatre. Це своєрідна платформа для творчого розвитку дітей і активних батьків, молоді в різноманітних студіях, гуртках, класах. Відвідувачі мають можливість у легкій та цікавій формі вдосконалити свій рівень володіння іноземними мовами, покращувати комунікаційні навички, скористатись можливостями у використанні новітніх інформаційних технологій, ознайомитись з найкращими зразками світової та сучасної української літератури [1]. Так здобувачі реалізують свої освітні інтереси, мають змогу самостійно обирати напрями факультативної освіти та

управляти навчанням.

Працівники бібліотеки створили блог Центральної бібліотеки для дітей під назвою «Бібліотека-студія “ДіМ”» (<http://bibliolutsk.blogspot.com/>), де розміщують усю актуальну інформацію про роботу книгозбірні. Для ефективної комунікації функціонує сторінка у фейсбуці: <https://www.facebook.com/LutskBiblioForKids>.

Наукова новизна нашого дослідження полягає в презентації бібліотеки як середовища навчання та самоуправління навчанням в умовах воєнного стану. На прикладі Бібліотеки-студії «ДіМ» Центральної дитячої бібліотеки м. Луцька вперше репрезентовано модель книгозбірні як багатофункціонального інформаційно-культурного центру, що трансформується в сучасну систему соціальних комунікацій.

Висновки. У науковій розвідці з'ясовано, що сучасні книгозбірні – це інноваційні освітньо-культурні установи, головна місія яких – модернізувати форми й методи роботи з метою перетворення бібліотек у творчі, освітні лабораторії з наданням широкого спектру інформаційних, освітніх послуг. Прикладом таких змін є реалізований проєкт Центральної бібліотеки для дітей м. Луцька «Бібліотека-студія “ДіМ”». Це сучасний дизайнерський, креативний майданчик, діяльність якого здатна підвищити конкурентоспроможність бібліотеки та залучити читацьку аудиторію до співпраці. Бібліотека-студія є тим місцем, де можна із задоволенням, творчо, змістовно й інтелектуально провести вільний час, об'єднати дітей для формування в них нових знань.

Отже, бібліотеки в умовах сьогодення переформатовують свою діяльність під потреби користувачів, реалізують корисні освітні, культурні проєкти, перетворюючись у центри спротиву, відкривають хаби цифрової освіти, пропонуючи користувачам вектори розвитку та самоосвіти.

Список використаних джерел

1. Бібліотека-студія «ДіМ». Вебсайт. URL: <http://bibliolutsk.blogspot.com/> (дата звернення: 26.03.2023).
2. Ейсмонт Ю. Бібліотеки у процесах дистанційної наукової комунікації: досвід НБУВ. *Вісник Книжкової палати*. 2022. № 9. С. 13–17.
3. Макуха С. М., Андріяш О. В. Взаємодія ЗВО і бібліотеки у навчальному процесі під час воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса : Гельветика, 2022. Т. 2. С. 886–888.
4. Натаров О. О. Активізація комунікаційної діяльності бібліотек України в умовах воєнного стану. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : матер. Міжнар. наук. конф. (Київ, 04–06 жовт. 2022 р.). Київ, 2022. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1577> (дата звернення: 27.03.2023).
5. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури і мистецтв, заснованими на державній та комунальній формі власності : постанова КМУ від 05.06.1997 № 534. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.03.2023).

6. Ржеуський А. В. Дистанційні послуги бібліотек України загальнодержавного значення. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 11–16.
7. Сахарова М. П., Хіміч Я. О. Розробка та актуалізація комунікаційної політики бібліотеки в умовах воєнного стану: кризові комунікації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 65–74.
8. Lincoln Y. S. Insights into library services and users from qualitative research. *Library & information science research*. 2002. Т. 24. № 1. С. 3–16. DOI: doi.org/10.1016/S0740-8188(01)00107-4.

References

1. Library-studio «Home». Website. Retrieved from: <http://bibliolutsk.blogspot.com/> [in Ukrainian].
2. Eysmont, Y. S. (2022). Libraries in the processes of remote scientific communication: the experience of NBUV. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*, 9, 13–17 [in Ukrainian].
3. Makuha, S. M., Andriyash, O. V. (2022). Interaction of higher education institutions and libraries in the educational process during the martial law. The European choice of Ukraine, the development of science and national security in the realities of large-scale military aggression and global challenges of the 21st century: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, 2, 886–888. Odesa: VD Helvetica [in Ukrainian].
4. Natarov, O. O. (2022). Activation of communication activities of Ukrainian libraries in the conditions of martial law. Proceedings from International Scientific and Practical Conference «Library. Science. Communication. Innovative transformations of resources and services». Kyiv. Retrieved from: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1577> [in Ukrainian].
5. On approval of the list of paid services that can be provided by cultural and arts institutions based on the state and communal form of ownership: Resolution of the CMU dated 06/05/1997 № 534. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-97-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
6. Rzhеusky, A. V. (2022). Remote services of libraries of Ukraine of national significance. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiya*, 4, 11–16 [in Ukrainian].
7. Sakharova, M. P., Khimich, Ya. O. (2022) Development and actualization of the library's communication policy in the conditions of martial law: crisis communications. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiya*, 2, 65–74 [in Ukrainian].
8. Lincoln, Y. S. (2022) Insights into library services and users from qualitative research. *Library & information science research*, 1, 3–16. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0740-8188\(01\)00107-4](https://doi.org/10.1016/S0740-8188(01)00107-4) [in USA].

*Стаття надійшла до редакції 07.04.2023
Отримано після доопрацювання 09.05.2023
Прийнято до друку 18.05.2023*